

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD), F.J. Hoogendam (SP), S.F. Bleijenberg (Volt),
E.A.D. Rozenberg (D66)
(d.d. 16 juni 2025)

Nummer
4264

Onderwerp
Pesticiden in Zuid-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Er is toenemende maatschappelijke, wetenschappelijke en juridische zorg over de risico's van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw en sierteelt. Nieuwe inzichten bevestigen dat pesticiden schade veroorzaken aan de volksgezondheid, waterkwaliteit, biodiversiteit en kwetsbare natuur. Ook blijkt uit recente uitspraken en onderzoeken dat toelatingsprocedures en risicobeoordelingen op nationaal en Europees niveau tekortschieten. Tegelijk groeit het besef dat provincies wel degelijk invloed kunnen uitoefenen via ruimtelijke ordening, vergunningverlening, pachtvoorwaarden en het voorzorgsbeginsel.

Naar aanleiding hiervan legt de Partij voor de Dieren de volgende vragen aan u voor.

We verzoeken u de vragen per vraag te beantwoorden.

Gezondheid en transparantie

- 1. Is het college bekend met de recente oproep van meer dan 400 artsen aan de Tweede Kamerⁱ om het gebruik van pesticiden in de sierteelt aan banden te leggen, en de petitie van gezondheids- en milieuorganisaties aan de Tweede Kamerⁱⁱ voor het terugdringen van het gebruik van pesticiden, onder andere vanwege zorgen over Parkinson, ALS en leukemie bij omwonenden?*

Antwoord

Ja. Gedeputeerde Staten (hierna te noemen GS) zijn op de hoogte van de oproep van de groep artsen en van de petitie van verschillende organisaties aan de Tweede Kamer waarin aandacht wordt gevraagd voor gezondheidsrisico's in relatie tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de sierteelt.

- 2. Deelt het college deze zorgen over de gezondheidsrisico's van de sierteelt? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

GS onderkennen dat er in de samenleving zorgen bestaan over mogelijke gezondheidseffecten van gewasbeschermingsmiddelen. Tegelijkertijd geldt dat de toelating en beoordeling van deze middelen op nationaal en Europees niveau plaatsvindt binnen strikte wettelijke kaders. GS bevorderen waar het kan de beweging richting duurzamere en gezondere sierteelt- en landbouwsystemen.

- 3. Hebben GS contact met bezorgde inwoners hierover in onze provincie? En met de telers en belangenorganisaties? Zo ja, hoe verlopen deze contacten en wat zijn tot nu toe de uitkomsten hiervan? Zo nee, waarom niet en gaat u dit alsnog oppakken?*

Antwoord

Er is contact met bewoners, onder meer via ingekomen brieven en zienswijzen op ruimtelijke plannen. Daarnaast neemt de provincie deel aan initiatieven zoals regiocertificering in de Duin- en Bollenstreek, waarin zowel ondernemers als omwonenden en maatschappelijke organisaties participeren. De provincie faciliteert waar mogelijk de dialoog in regio's met intensieve teelt.

4. *Wat doen GS momenteel om de blootstelling van inwoners aan pesticiden te minimaliseren, in het bijzonder rondom woningen en andere locaties waar mensen en dieren verblijven?*

Antwoord

GS handhaven waar van toepassing op basis van bestaande regelgeving en binnen haar bevoegdheden. Wanneer signalen binnenkomen over het onjuist toepassen van middelen, kunnen deze worden doorgeleid naar de bevoegde instanties. Daarnaast stimuleert de provincie via gebiedsgerichte aanpakken en subsidieregelingen een vermindering van het gebruik en de emissie van gewasbeschermingsmiddelen.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Projecten voor regiocertificering en de inzet op natuurinclusieve landbouw. Binnen deze benadering is er nadrukkelijk aandacht voor omgevingskwaliteit.
- De provincie Zuid-Holland heeft met ingang van 2021 in alle nieuwe pachtcontracten een verbod opgenomen op het gebruik van glyfosaat op de gronden die door de provincie worden verpacht.
- het hebben van subsidieprogramma's voor duurzame teelt,
- de inzet van een kwartiermaker voor biologische landbouw
- deelname aan de Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw.

Verder is het gebruik van álle gewasbeschermingsmiddelen op deze provinciale pachtgronden alleen mogelijk na toetsing en schriftelijke toestemming van de beheerder van de provincie. Glyfosaat en andere middelen worden alleen toegestaan als er geen alternatief is en gewasbescherming wel noodzakelijk is.

Ook Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten gebruiken geen glyfosaat in hun gebieden en in Zuid-Holland is een vaste subsidievoorwaarde bij natuurbeheer (SNL en ANLb) dat er geen glyfosaat gebruikt wordt. Andere gewasbeschermingsmiddelen zijn alleen bij hoge uitzondering toegestaan.

Daarnaast is gebruik van glyfosaat op gronden die de provincie in pacht uitgeeft, verboden. Ook veel gemeenten staan het gebruik inmiddels niet meer toe

5. *Is het college bekend met het bericht in Trouw van 19 maart 2025ⁱⁱⁱ waarin omwonenden pleiten voor het recht op informatie over het gebruik van pesticiden in hun omgeving?*

Antwoord

Ja, GS zijn bekend met dit bericht in Trouw

6. *Deelt het college de mening dat omwonenden recht hebben op inzicht in welke pesticiden in hun directe leefomgeving worden gebruikt, zeker in de buurt van woningen, scholen en zorginstellingen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

GS begrijpen de wens van omwonenden om te weten welke middelen in hun omgeving worden gebruikt. GS hebben hier geen formele bevoegdheid, maar stimuleren ondernemers om transparant te

communiceren met hun omgeving, bijvoorbeeld via regionale samenwerkingsverbanden. Dit draagt bij aan wederzijds vertrouwen en maatschappelijke acceptatie. In een recente uitspraak heeft het Gerechtshof in Den Bosch er ook op gewezen dat professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen in specifieke omstandigheden uit moeten gaan van een hoge zorgvuldigheidsnorm met het oog op de belangen van omwonenden¹.

7. *Heeft de provincie op dit moment inzicht in waar, wanneer en in welke hoeveelheden pesticiden worden gebruikt op percelen nabij gevoelige gebieden?*
- a. *Zo ja, kan deze informatie gedeeld worden met PS en omwonenden?*
- b. *Zo nee, is het college bereid om dit alsnog in kaart te brengen en te delen met PS en omwonenden?*

Antwoord

A en b) Zoals eerder in de beantwoording van Statenvragen 4153 “Glyphosaat in dichtbevolkt gebied” is aangegeven beschikken GS niet over specifieke informatie over dit soort gegevens. De registratie van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is de verantwoordelijkheid van de ondernemer en wordt op landelijk niveau beheerd. GS achten het niet mogelijk om deze informatie zelf te verzamelen, omdat dit buiten de provinciale bevoegdheid ligt en raakt aan privacy en eigendomsrechten. Wel wordt deelname aan initiatieven die transparantie bevorderen, zoals regiocertificering, aangemoedigd.

8. *Is het college bereid om in overleg te treden met gemeenten, waterschappen en telers om te komen tot een systeem van verplichte, laagdrempelige en actuele informatievoorziening aan omwonenden over pesticidegebruik? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

GS ondersteunen initiatieven die gericht zijn op verbetering van informatievoorziening aan omwonenden, mits deze vrijwillig en in samenwerking met de sector tot stand komen. De provincie heeft geen bevoegdheid om een verplicht systeem op te leggen. Wel kunnen bestaande overlegstructuren benut worden om goede praktijken te delen en transparantie te bevorderen. In gebieden met intensieve teelten is hier al ervaring mee opgedaan ook in de gebiedsprocessen is hier ruimte voor.

Herbeoordeling bestrijdingsmiddelen

Het Ctgb wil dat de internationale richtlijnen voor het beoordelen van kankerrisico's van bestrijdingsmiddelen worden aangescherpt^{iv}. Dit schrijft de Nederlandse pesticide-autoriteit in een brief aan minister van landbouw Femke Wiersma. Het Ctgb erkent dat het decennialang een ongeschikte, te soepele statistische methode heeft gebruikt bij het beoordelen van kankerrisico's van pesticiden, waaronder glyfosaat. Toch is het Ctgb niet van plan de stoffen opnieuw te beoordelen.

9. *Is het college op de hoogte van de erkenning door het Ctgb dat decennialang te milde methoden zijn gebruikt voor de beoordeling van kankerrisico's bij bestrijdingsmiddelen?*

Antwoord

Ja. GS zijn bekend met de signalen over de aanpassing van beoordelingsmethodieken door het Ctgb.

10. *Deelt het college de zorg dat mogelijk kankerverwekkende stoffen zoals glyfosaat legaal worden gebruikt in Zuid-Holland, terwijl de toelatingsprocedure wetenschappelijk ondeugdelijk bleek?*

Antwoord

¹ <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Gerechtshoven/Gerechtshof-s-Hertogenbosch/Nieuws/Paginas/Tijdelijk-verbod-op-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-bij-lelieteleel.aspx>

Ja, echter GS hebben geen bevoegdheid om deze toelatingen te herzien. Wel wordt, waar mogelijk, gestuurd op alternatieve toepassingen binnen provinciale instrumenten zoals grondbeleid en subsidiëring. De toelating en beoordeling van stoffen is een verantwoordelijkheid van het Ctgb en het ministerie van LNV. Zij volgen de laatste wetenschappelijke inzichten en passen hun beoordelingsmethodiek aan wanneer zij daar voldoende aanleiding voor zien.

11. Ziet het college aanleiding om – in navolging van deze ontwikkelingen – in gesprek te gaan met het Rijk, het Ctgb en andere provincies over de wenselijkheid van herbeoordeling van potentieel kankerverwekkende stoffen?

Antwoord

Gezien de voorlopige appreciatie van het Ctgb zien GS geen reden voor een dergelijk gesprek. GS volgen de landelijke discussie over de toelatingssystematiek en de daarmee samenhangende gezondheidsvraagstukken. In IPO-verband wordt regelmatig gesproken over gewasbescherming, en waar nodig kunnen zorgen over toelatingsprocedures daar aan de orde worden gesteld.

Daarnaast is het aan deze instanties zelf om tot een dergelijk oordeel te komen. In haar brief geeft het Ctgb ook aan dat zij vooruitlopend op internationale harmonisatie zal verkennen of de nieuwe inzichten al toe te passen in haar rol als toetsingsinstantie als rapporterende lidstaat.

Op 5 juni 2025 concludeerde de advocaat-generaal van het Europees Hof van Justitie dat de goedkeuring van het insecticide Cypermethrin door de Europese Commissie onrechtmatig was. De Europese Autoriteit voor voedselveiligheid had eerder gewaarschuwd dat er onder realistische omstandigheden géén veilig gebruik mogelijk is, met name vanwege risico's voor insecten, waterleven en mogelijk het menselijke endocriene systeem. Desondanks werd de stof goedgekeurd.²

12. Is het college op de hoogte van de conclusie van de advocaat-generaal van het Europees Hof dat de goedkeuring van Cypermethrin onrechtmatig was vanwege gebrekkige risicobeoordeling en het negeren van EFSA-adviezen?

Antwoord

Ja. GS zijn hiervan op de hoogte.

13. Heeft het college inzicht in het gebruik van Cypermethrin binnen de provincie Zuid-Holland?

Antwoord

Nee, van gewasbeschermingsmiddelen zijn alleen landelijk afzetcijfers bekend. Deze worden gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van de minister van LNV. Hieruit blijkt dat de landelijke ²

14. Deelt het college de zorg dat stoffen zoals Cypermethrin – die door EFSA als 'onder realistische omstandigheden onveilig' zijn beoordeeld – momenteel toch legaal kunnen worden toegepast in Zuid-Holland? Hoe beoordeelt het college deze situatie in het licht van het voorzorgsprincipe?

Antwoord

GS begrijpen deze zorg en acht een zorgvuldige beoordeling van stoffen van groot belang. Tegelijkertijd zijn toelatingen en risicobeoordelingen belegd op Europees en nationaal niveau. In toelatingsprocedures wordt het voorzorgsbeginsel nadrukkelijk betrokken. Waar het kan, zetten GS zich in voor het gebruik van

² [Afzetgegevens gewasbeschermingsmiddelen in Nederland | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)

alternatieven en het delen van goede praktijkvoorbeelden in de sector.

15. Is het college bereid om het gebruik van Cypermethrin uit te sluiten op provinciale gronden en het gebruik ervan actief te ontmoedigen?

Antwoord

Nee, het nu eerst aan het Europees Hof en daarna aan de Europese Commissie om tot definitieve besluitvorming over Cypermethrin te komen.

Op dit moment is gebruik van deze stof niet uitgesloten op provinciale gronden. Wel worden voorwaarden in pachtovereenkomsten herzien in het kader van het opstellen van nieuw grondbeleid. In dat traject wordt nadrukkelijk gekeken naar het bevorderen van duurzame landbouw en de veiligheid voor de mens.

In de Nederlandse landbouw zijn momenteel 26 werkzame stoffen in bestrijdingsmiddelen toegelaten die een PFAS-verbinding zijn^{vi}. PFAS-pesticiden vervuilen rechtstreeks de bodem, het oppervlaktewater en de voedselketen en dragen daardoor bij aan de toenemende blootstelling van burgers en het milieu aan deze eeuwige chemicaliën.^{vii}

16. Heeft het college inzicht in het gebruik van pesticiden met PFAS-verbindingen binnen de provincie Zuid-Holland?

Antwoord

Nee. GS hebben geen volledig inzicht in het gebruik van middelen die PFAS-verbindingen bevatten. De toelating en monitoring van dergelijke stoffen vallen onder landelijke bevoegdheid.

De samenstelling van bestrijdingsmiddelen (=gewasbeschermingsmiddelen én biociden) is geen openbare informatie. Alleen de identiteit en concentratie van de werkzame stof (en in het geval van gewasbeschermingsmiddelen ook de beschermstof en synergist) is openbare informatie en kan opgezocht worden in de Ctgb-toelatingendatabank. De verdere samenstelling (de identiteit en concentratie van de formuleringshulpstoffen) van bestrijdingsmiddelen is vertrouwelijk en alleen toegankelijk voor het Ctgb.

Begin 2024 heeft de toenmalige minister van LNV antwoord gegeven op Kamervragen over de aanwezigheid van PFAS als hulpstof in gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Landelijk heeft het RIVM aangegeven dat ca. 5% van de toegelaten gewasbeschermingsmiddelen en biociden een werkzame stof bevatten die voldoet aan de definitie van PFAS. Nader onderzoek van het Ctgb laat zien dat ca. 10% van de gewasbeschermingsmiddelen en 1%³ toelaten.

17. Deelt het college de zorg dat pesticiden met PFAS-verbindingen momenteel nog legaal kunnen worden toegepast in Zuid-Holland? Hoe beoordeelt het college deze situatie in het licht van het voorzorgsprincipe?

Antwoord

Ja. GS delen de zorg over het gebruik van PFAS-houdende stoffen en volgt de landelijke en Europese ontwikkelingen op dit terrein. GS hanteren het voorzorgsbeginsel waar dat binnen haar bevoegdheden mogelijk is.

³ <https://open.overheid.nl/documenten/9d83faef-23c0-4759-b82a-6ae4323710d3/file>

Ter illustratie, ook het Ctgb heeft bij brief van 16 april 2025 aan de minister van LNV aangegeven het noodzakelijk te vinden dat alle werkzame stoffen die mogelijk Trifluorazijnzuur (TFA, zeer korte PFAS) als afbraakproduct produceren zo snel mogelijk op Europees niveau worden herbeoordeeld⁴.

18. Is het college bereid om het gebruik van pesticiden met PFAS-verbindingen uit te sluiten op provinciale gronden en het gebruik ervan actief te ontmoedigen?

Antwoord

Het kabinet heeft eerder aan de Tweede Kamer toegezegd om binnen de bestaande Europese toelatingskaders voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden actief te verkennen op welke wijze PFAS als werkzame stof kan worden uit gefaseerd, zodra er voldoende geschikte alternatieven beschikbaar zijn voor deze chemische stoffen.

Zoals aangegeven bij vraag 16 is bij GS niet bekend welke gewasbeschermingsmiddelen PFAS bevatten. GS achten het dan ook primair aan het Rijk om als onderdeel van het algemene beleid voor PFAS de blootstelling en het gebruik zoveel mogelijk te reduceren.

Verder wordt bij de herziening van het pachtbeleid ingezet op het verder terugdringen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in brede zin. Daarbij ligt de focus op het stimuleren van duurzame landbouwmethoden. Er wordt op dit moment niet specifiek gestuurd op het gebruik van PFAS-houdende middelen, mede omdat toelating en beoordeling van deze stoffen een nationale bevoegdheid is. Wel volgt het college de landelijke ontwikkelingen op dit terrein.

Bovendien is nu al bij de pachtuitgifte van de provinciale grondeigendommen in de pachtvoorwaarden opgenomen dat het gebruik van glyfosaat is verboden.

19. Is het college bereid om richting het Rijk en/of via het IPO aan te dringen op een verbod van PFAS in bestrijdingsmiddelen?

Antwoord

Zoals aangegeven bij vraag 18 heeft het kabinet een inzet ontwikkeld als het gaat om PFAS en gewasbeschermingsmiddelen. Ook de Europese Commissie en de EFSA ontwikkelen beleid. Zo heeft op 20 mei 2025 de Commissie na advies van EFSA het herbicide Flufenacet verboden vanwege hormoon verstorende werking en omdat de flufenacet-metaboliet Trifluorazijnzuur ("TFA") kan leiden tot verontreiniging van het grondwater (Uitvoeringsverordening (EU) 2025/10 van de Commissie van 20 mei 2025).

GS ondersteunen binnen IPO-verband de inzet voor het verminderen van PFAS-bronnen. Dit betreft niet alleen gewasbeschermingsmiddelen, maar breder, en richt zich op de aanpak van PFAS op nationaal en Europees niveau. De provincie steunt het streven naar een aangescherpt beleid.

Volgens een recente grote studie van een internationale groep wetenschappers^{viii} brengen pesticiden niet alleen schade toe aan de doelorganismen, maar ook aan een breed scala aan niet-doelsoorten, tot en met ecosystemen op hogere niveaus. Tevens wijzen de auteurs erop dat standaard risicobeoordelingen momenteel onvoldoende zijn om de werkelijke milieu-impact mee te wegen, waardoor het voorzorgsbeginsel eerder toegepast zou moeten worden.

⁴ [Ctgb vraagt snelle aanpak stoffen die TFA produceren | Beleidsnota | College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden](#)

20. Is het college bekend met de resultaten uit de meta-analyse die biodiversiteitsschade signaleert bij veel gebruikte pesticiden, en dat de huidige risicobeoordelingen onvoldoende dekkend zijn?

Antwoord

Ja, GS zijn bekend met deze meta-analyse en herkent het signaal dat brede ecologische schade onvoldoende wordt meegenomen in huidige beoordelingssystemen.

21. Volgens een recente grote studie van een internationale groep wetenschappers^{ix} brengen pesticiden niet alleen schade toe aan de doelorganismen, maar ook aan een breed scala aan niet-doelsoorten, tot en met ecosystemen op hogere niveaus. Tevens wijzen de auteurs erop dat standaard risicobeoordelingen momenteel onvoldoende zijn om de werkelijke milieu-impact mee te wegen, waardoor het voorzorgsbeginsel eerder toegepast zou moeten worden. Deelt het college de conclusie dat het huidige gebruik van pesticiden in landbouw en sierteelt in Zuid-Holland- veel hogere ecologische schade veroorzaakt dan alleen oplosbaar is binnen inspectie of normoverschrijdingen, met name in water en natuurgebieden?

Antwoord

GS zijn bekend met de problematiek rondom het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in landbouw en sierteelt en dat dit ecologische schade veroorzaakt, met name in water- en natuurgebieden. Echter, onze directe bevoegdheden op het gebied van handhaving van regels voor gewasbeschermingsmiddelen zijn beperkt. Bovendien is dit slechts een deel van het probleem dat zichtbaar is. Vanuit ecologisch perspectief is het van belang om integraal naar emissies en impact te kijken.

22. Kan het college aangeven hoe zij het voorzorgsbeginsel interpreteert in dit licht en of ze bereid is om het gebruik van risicovolle of onvoldoende beoordeelde pesticiden actief te ontmoedigen nabij water- en natuurgebieden?

Antwoord

Het voorzorgsbeginsel wordt waar mogelijk toegepast binnen beleidsruimte die de provincie heeft, zoals bij grondgebruik, vergunningverlening en subsidies. Binnen die ruimte stimuleren GS het verminderen van de afhankelijkheid van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Specifiek voor gebruik nabij Natura 2000-gebieden geldt dat dan moet worden aangetoond dat er kans is op significant negatieve effecten. Hiervoor ontbreekt op dit moment de benodigde kennis. De ministeries van LNV en IenW werken aan het in overeenstemming brengen van de toelating van gewasbeschermingsmiddelen van 11 onder de Kaderrichtlijn water genormeerde werkzame stoffen die de normen overschrijden en waarvan de grootste bron vanuit de landbouw afkomstig is. Begin 2026 is er naar verwachting een interim-methodiek inzetbaar om herbeoordelingen van de toelating uit te voeren en vanaf 2027 zal de definitieve methodiek beschikbaar komen.

23. Is het college bereid om richting het Rijk en/of via het IPO aan te dringen op aanpassing van de risicobeoordeling van pesticiden, zodat schade aan niet-doelsoorten, cumulatieve effecten en ecosysteemimpact beter worden meegewogen?

Antwoord

Ja, GS onderschrijven het belang van een brede beoordeling en steunt de inzet binnen IPO om dit onderwerp bij het Rijk onder de aandacht te brengen. En zie ook antwoord 21 en 22.

Vergunningsplicht nabij Natura 2000-gebieden

Op 2 april 2025 de Raad van State^x oordeelde dat de inzet van bestrijdingsmiddelen, zowel chemisch als biologisch, bij sierteelt nabij Natura 2000-gebieden vergunning plichtig is, omdat het niet zeker is dat deze

geen schade aanrichten aan beschermde Natura 2000-gebieden. Het is nog onduidelijk hoe ver dit strekt: alleen voor lelies, alle teelten of alle gebruik van gewasbeschermingsmiddelen nabij beschermde natuur.

24. Zijn GS op de hoogte van deze uitspraak van de Raad van State en hoe kijken zij aan tegen deze uitspraak?

Antwoord

Ja, GS zijn op de hoogte van de uitspraak van de Raad van State van 2 april 2025, waarin geoordeeld is dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen – zowel chemisch als biologisch – bij lelieteelt nabij Natura 2000-gebieden vergunning plichtig kan zijn. Deze uitspraak heeft mogelijk belangrijke gevolgen voor de praktijk.

25. Deelt het college de verwachting dat deze uitspraak als jurisprudentie kan gelden voor andere teelten en mogelijk voor alle gebruik van bestrijdingsmiddelen nabij Natura 2000-gebieden?

Antwoord

De uitspraak gaat over lelieteelt, maar lijkt breder te kunnen worden geïnterpreteerd dan alleen voor de lelieteelt. Het is niet uit te sluiten dat deze richtinggevend zal zijn voor andere teelten en in andere situaties. Of dit ook daadwerkelijk zo is, zal moeten blijken uit toekomstige uitspraken en verdere juridische duiding.

26. Hoe beoordeelt het college of en in hoeverre deze uitspraak gevolgen heeft voor provinciaal beleid en handhaving in Zuid-Holland?

Antwoord

GS zijn in overleg met betrokken beleidsdomeinen om te bepalen of en welke beleidsmatige aanpassingen nodig zijn. Waar nodig wordt het beleid van de provincie Zuid-Holland geactualiseerd. Tot die tijd worden bestaande kaders gehanteerd.

27. Hanteren GS momenteel al een minimale afstand bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen rond Natura 2000-gebieden en andere kwetsbare natuurgebieden?

Antwoord

Nee, er is momenteel geen generieke zonering opgenomen in provinciaal beleid met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen rondom Natura 2000-gebieden.

28. Overweegt het college ruimtelijke instrumenten in te zetten zoals verplichte afstand/zonering van teelten tot Natura 2000-gebieden in Zuid-Holland, ongeacht of er op dat moment juridische verplichting bestaat? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

GS sluiten dit niet uit, maar hanteert vooralsnog een terughoudende benadering zolang juridische kaders onduidelijk zijn. Zonering is een ingrijpend instrument en vergt een zorgvuldige afweging van ecologische, juridische en economische effecten. De provincie kan in haar Omgevingsverordening specifieke regels vastleggen, waaronder ruimtelijke instrumenten zoals zonering of afstandseisen. Deze regels zijn bindend en worden gebruikt voor de vergunningverlening en handhaving. GS willen hierin een zorgvuldige, goed onderbouwde afweging maken voordat een dergelijk instrument wordt ingezet. De inzetbaarheid van de verschillende instrumenten wordt samen met de andere provincies opgepakt in IPO-verband.

Provinciale verantwoordelijkheden en maatregelen

29. Is het college het met ons eens dat economische belangen nooit boven volksgezondheid mogen gaan? Vindt het college dat dit principe voldoende is verankerd in het huidige provinciale beleid ten aanzien van bestrijdingsmiddelen?

Antwoord

GS zijn van mening dat volksgezondheid zwaar moet meewegen bij beleidskeuzes, in samenhang met andere waarden zoals voedselzekerheid, economische vitaliteit en biodiversiteit. In het huidige beleid wordt deze balans gezocht.

30. Op welke wijze weegt het college het gebruik van bestrijdingsmiddelen af ten opzichte van gezondheid, milieu, biodiversiteit, leefomgevingskwaliteit en andere aspecten van brede welvaart? En hoe is deze afweging verankerd in het provinciale beleid?

Antwoord

De regels voor het toelating en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen volgen uit de EU-verordening Gewasbeschermingsmiddelen en de EU-richtlijn duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen. Deze zijn door het Rijk geïmplementeerd in nationale wetgeving. De EU-verordening bevat het wettelijk kader waarbinnen nationale toelatingsinstanties, zoals het College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden, aanvragen voor nieuwe gewasbeschermingsmiddelen beoordelen. De EU-richtlijn duurzaam gebruik bevat het wettelijk kader waarbinnen gewasbeschermingsmiddelen mogen worden toegepast.

Naast bovenstaande wettelijke kaders zijn, onder andere door de provincie, doelen vastgelegd op het terrein van waterkwaliteit, biodiversiteit, etc. waar het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen aan moet voldoen.

31. Welke doelen en termijnen op het thema en taakveld gezondheid en welzijn hanteren GS voor het terugdringen van het gebruik van pesticiden in de provincie?

Antwoord

Er zijn geen specifieke kwantitatieve doelstellingen voor reductie van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op provinciaal niveau vastgesteld. Wel draagt de provincie bij aan de doelen uit het nationaal actieplan gewasbeschermingsmiddelen 2022- 2025 (zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/07/14/geactualiseerd-nationaal-actieplan-duurzaam-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-consultatie>).

32. Welke concrete maatregelen neemt het college voor het terugdringen van het gebruik van pesticiden in de provincie en welke provinciale mogelijkheden zijn hiervoor beschikbaar?

Antwoord

Voorbeelden van maatregelen zijn:

- regiocertificering in de Duin- en Bollenstreek,
- Een verbod is opgenomen sinds 2021 in alle nieuwe pachtcontracten voor het gebruik van glyfosaat op de gronden die door de provincie worden verpacht.
- subsidieprogramma's voor duurzame teelt,
- de inzet van een kwartiermaker voor biologische landbouw
- deelname aan de Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw.

Daarnaast wordt gewerkt aan grondbeleid waarin duurzaamheidseisen kunnen worden opgenomen.

33. *Hoe beoordeelt het college de uitkomsten van het RIVM/Universiteit Leiden-onderzoek^{xi} dat laat zien dat een combinatie van bestrijdingsmiddelen (cocktaileffect) ook zonder normoverschrijding zeer schadelijk kan zijn voor het waterleven?*

Antwoord

GS herkennen het signaal dat normoverschrijding op individueel stofniveau niet de volledige ecologische schade weergeeft. Om toch een goed beeld te krijgen van dergelijke effecten presenteren waterschappen voor gewasbeschermingsmiddelen de indicator toxische druk in hun waterkwaliteitsrapportages. Ook de Bestrijdingsmiddelenatlas presenteert sinds 2024 de indicator toxische druk.

34. *Op welke wijze nemen GS het cocktaileffect van bestrijdingsmiddelen momenteel mee in de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water?*

Antwoord

Zoals aangegeven bij vraag 33 presenteren de waterschappen de indicator toxische druk in hun waterkwaliteitsrapportages. Waar de toxische druk te hoog is en een negatief effect heeft op de KRW-doelen voor biologie is het mogelijk dat de doelen voor deze parameters niet worden gehaald en extra inspanningen noodzakelijk zijn. In het in behandeling zijnde voorstel voor herziening van de KRW is een norm voor het totaal aan werkzame stoffen in gewasbeschermingsmiddelen opgenomen.

35. *Is het college bekend met initiatieven van gemeenten (zoals Westerveld^{xii}) om pesticiden intensieve teelten te beperken, onder andere in de nabijheid van woonwijken en scholen? Heeft het college signalen dat ook Zuid-Hollandse gemeenten dit willen?*

Antwoord

GS zijn bekend met het initiatief van de gemeente Westerveld. Er zijn op dit moment geen concrete signalen dat Zuid-Hollandse gemeenten vergelijkbare stappen overwegen.

36. *Is het college bereid om – gezien de provinciale verantwoordelijkheid voor natuur, gezondheid en ruimtelijke ordening – zelf een juridisch en beleidsmatig onderzoek te starten naar de mogelijkheden om de teelt van pesticiden intensieve gewassen (zoals lelies, tulpen en gladiolen) in Zuid-Holland te beperken, bijvoorbeeld via zonering, maximaal aantal hectares of voorwaarden bij grondgebruik? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Dit onderwerp is op dit moment nog niet expliciet opgenomen in het provinciale omgevingsbeleid. GS zijn zich bewust van de zorgen die leven rondom intensieve teelten en volgt de landelijke en juridische ontwikkelingen op dit terrein. Voor eventuele beleidsaanpassing is een zorgvuldige afweging nodig. Concrete toezeggingen kunnen op dit moment niet worden gedaan.

37. *Welke voorwaarden betreft het gebruik van bestrijdingsmiddelen op provinciale pachtgronden zijn momenteel opgenomen in de pachtovereenkomsten? Ziet het collegemogelijkheden om deze voorwaarden aan te scherpen, en zo ja hoe? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In de meeste pachtovereenkomsten van overheden, inclusief provincies, zijn doorgaans al minimale wettelijke vereisten opgenomen met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Dat betreft de naleving van wettelijke voorschriften, goede bedrijfsvoering, bescherming van waterlopen ecologische zones, en bodemkwaliteit en grondwater.

Een voorbeeld hiervan is het eerdergenoemde verbod van gebruik van glyfosaat op pachtgronden.

38. *In de provincie Noord-Brabant is per 2027 het gebruik van pesticiden en kunstmest op gepachte gronden verboden^{xiii}. Is het college bereid om dit voorbeeld te volgen en een vergelijkbaar verbod in Zuid-Holland in te voeren? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

GS volgen met belangstelling de aanpak van de provincie Noord-Brabant. In Zuid-Holland wordt op dit moment niet overwogen om het gebruik van kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen op gepachte gronden helemaal te verbieden. Wel wordt via het grond- en pachtbeleid actief ingezet op het stimuleren van verduurzaming. De mogelijkheden om duurzaamheidscriteria op te nemen in pachtovereenkomsten worden momenteel verkend en verder uitgewerkt.

39. *De provincie Utrecht wil bedrijfsomschakeling naar en uitbreiding van niet-biologische sierteelt verbieden^{xiv}. Is het college bereid om dit voorbeeld te volgen en een vergelijkbaar verbod in Zuid-Holland in te voeren? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zuid-Holland heeft een sterk ontwikkelde sierteeltsector die van groot economisch belang is. Een generiek verbod achten GS daarom niet proportioneel. GS zetten in op verduurzaming van de sector via kennisdeling, certificering en innovatie. Deze aanpak sluit beter aan bij de regionale context. Dit betekent onder andere actief benchmarken tussen telers, met als doel leren (kennisdeling) en reduceren van gebruik en emissies. Ook stimuleert de provincie innovatie vanuit GLB gelden. Denk aan de GLB NSP regeling productieve investeringen voor bedrijfsverduurzaming. Q4 verwachten we een tweede openstelling met innovaties om gebruik en emissie van gewasbeschermingsmiddelen te reduceren.

40. *De provincie Utrecht onderzoekt in welke grondwaterbeschermingsgebieden verboden op (aanvullende) bestrijdingsmiddelen nodig zijn via een wijziging van de omgevingsverordening^{xv}. Is het college bereid eenzelfde onderzoek te starten voor Zuid-Holland? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In de "Tussenbalans KRW-grondwater" is in paragraaf 4.5 opgenomen dat de provincie zich in 2025 oriënteert op nut en noodzaak om extra regels te stellen aan het gebruik van stoffen zoals gewasbeschermingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden. Hierbij zullen de resultaten van het overleg tussen provincies en het ministerie van LNV over de uitvoering van de motie De Groot (stopzetten gebruik gewasbeschermingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden) worden betrokken. Op dit moment zijn er geen problemen in grondwaterbeschermingsgebieden die op te lossen zijn met aanvullende maatwerkvoorschriften via het omgevingswetinstrumentarium. Om scores die momenteel voldoen, ook groen te houden (prevent&limit) zal in 2025 een zorgvuldige afweging worden gemaakt waar inzet van het omgevingswetinstrumentarium potentieel effect heeft (zie "Tussenbalans KRW grondwater, paragraaf 4.5." maart 2025).

41. *De provincie Utrecht onderzoekt welke schadelijke bestrijdingsmiddelen er in de provincie worden gebruikt, welke daarvan zij wil uitfasen, en welke bestrijdingsmiddelen ongewenst zijn nabij kwetsbare ruimtelijke functies (zoals woongebieden of een kinderdagverblijf) in verband met negatieve effecten op de gezondheid^{xvi}. Is het college bereid eenzelfde onderzoek te starten voor Zuid-Holland? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

GS volgen de ontwikkeling in Utrecht en recente juridische ontwikkelingen zoals de uitspraak van het Gerechtshof in Den Bosch met belangstelling. Op dit moment is in Zuid-Holland geen vergelijkbaar

xii <https://nos.nl/artikel/2569021-drentse-gemeente-wil-lelieteelt-beperken-na-emotionele-oproep-van-huisarts>

xiii <https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2025/06/06/alleen-nog-duurzame-pacht-van-gronden-provincie-noord-brabant>

xiv <https://www.rtvutrecht.nl/nieuws/3881875/provincie-komt-met-maatregelen-om-waterkwaliteit-te-verbeteren>

xv <https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Documenten/Concept-Uitvoeringsprogramma-Impuls-Kaderrichtlijn-Water-2025-2027-provincie-Utrecht.pdf>

xvi <https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Documenten/Concept-Uitvoeringsprogramma-Impuls-Kaderrichtlijn-Water-2025-2027-provincie-Utrecht.pdf>